

УДК 811.111+81'38

АНГЛОМОВНА ВІРШОВАНА ПАСТОРАЛЬ У РАКУРСІ КАТЕГОРІЇ ЕМОТИВНОСТІ: ЛІНГВОПОЕТИЧНА ПЕРСПЕКТИВА

I. A. Redka (m. Kyiv)

i.redka@kubg.edu.ua

Кандидат філологічних наук, доцент кафедри перекладу,
 Гуманітарного інституту,
 Київського університету імені Бориса Грінченка
 (Міністерство освіти і науки України)
 04212, м. Київ, вул. М. Тимошенка 13–Б.

Стаття розкриває особливості реалізації категорії емотивності в текстах жанру англомовної поетичної пасторалі. Динамічні характеристики емотивності поетичного тексту, зумовлені психологією взаємопереходів емоцій автора, диктують необхідність впровадження терміну “емотивний поворот”, суть якого розглядається в статті як зміна вектора емотивності поетичного тексту на протилежний, що свідчить про свідому чи досвідому емоційну переорієнтацію автора вірша. З’ясовано, що особливість емотивного повороту англомовної поетичної пасторалі полягає в розподілі стилістичних засобів різних мовних рівнів між негативним та позитивним полюсами, де емотивний рух відбувається у напрямі від нейтральної точки або негативного полюсу (образу відчуття тривоги) до позитивного (образу відчуття благодаті), що мотивується прагненням ліричного суб’єкта досягти гармонії. Виявлено, що образ гармонії постає в текстах англомовної поетичної пасторалі як кумулятивне утворення, яке передбачає покрокове інкорпорування одного з низки необхідних для його формування компонентів, шляхом впровадження автором відповідних мотивів, центральними з яких є мотив блокування тривоги та мотив утвердження благодаті. Аналіз матеріалу дозволив виділити інваріантну схему реалізації емотивності (протомадель емотивного повороту) та її варіативний різновид. Інваріантна модель передбачає «лінійне» аранжування текстових мотивів створення емотивності, надиктоване логічним переходом ліричного суб’єкта від нейтрального або негативного емоційного стану до стану гармонійної піднесеності. Варіативною схемою є «маятникова» модель емотивності англомовної поетичної пасторалі, в якій перехід від нейтрального / негативного емоційного стану до стану гармонійної піднесеності ліричного суб’єкта відбувається шляхом поперемінного виділення (foregrounding) автором образу домінуючої емоції (тривоги або благодаті, маркованої відповідними стилістичними засобами) у спосіб балансування між

(Problems of linguistic semantics)

Idiomatic phrases with ethnonymic components in Romanic languages: common features and peculiarities
 (in Ukrainian) [Angломовна віршована пастораль' u rakursi kategorii' emotyvnosti: lingvopoetychna perspektyva]

© Redka I. A. [Red'ka I. A.] i.redka@kubg.edu.ua

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://philology.knu.ua/node/318>

мотивами створення тривоги та утвердження благодаті, чим побіжно посилюється текстова напруга, втім у кінцевому результаті така модель передбачає формування гармонії.

Ключові слова: емотивність тексту, емотивний поворот, модель емотивності (інваріантна / варіативна), гармонія.

**АНГЛОЯЗЫЧНЫЙ ПАСТОРАЛЬНЫЙ СТИХ
В РАКУРСЕ КАТЕГОРИИ ЭМОТИВНОСТИ:
ЛИНГВОПОЭТИЧЕСКАЯ ПЕРСПЕКТИВА**

И. А. Редька (г. Киев, Украина)

i.redka@kubg.edu.ua

Кандидат филологических наук, доцент кафедры перевода,
Гуманитарного института,
Киевского университета имени Бориса Гринченко
(Министерство образования и науки Украины)
04212, г. Киев, ул. М. Тимошенко 13–Б

В статье раскрываются особенности реализации категории эмотивности в текстах жанра англоязычной поэтической пасторали. Динамические характеристики эмотивности поэтического текста, обусловленные психологией взаимопереходов эмоций автора, диктуют необходимость введения термина “эмотивный поворот”, суть которого рассматривается в статье как изменение вектора эмотивности поэтического текста на противоположный, что свидетельствует о сознательной или досознательной эмоциональной переориентации автора стиха. Выяснено, что особенность эмотивного поворота англоязычной поэтической пасторали состоит в распределении стилистических средств разных языковых уровней между негативным и позитивным полюсами, где эмотивное движение происходит в направлении от нейтральной точки или негативного полюса (образа ощущения тревоги) к позитивному (образу ощущения благодати), что мотивируется стремлением лирического субъекта к достижению гармонии. Определено, что образ гармонии предстает в тексте англоязычного пасторального стиха в виде кумулятивного образования, которое предполагает пошаговое инкорпорирование одного из ряда необходимых для его формирования компонентов, путем использования автором соответствующих мотивов, центральными из которых являются мотив блокировки тревоги и мотив утверждения благодати. Анализ материала позволил выделить инвариантную схему реализации эмотивности (протоформа эмотивного поворота), а также ее вариативную разновидность. Инвариантная модель предполагает «линейное» аранжирование текстовых мотивов создания эмотивности, подсказанное логическим переходом лирического субъекта от нейтрального или негативного эмоционального

© Редька І. А. [Редька І. А.] i.redka@kubg.edu.ua

Англомовна віршована пастораль у ракурсі категорії емотивності: лінгвопоетична перспектива (Українською)
[Англоязычный пасторальный стих в ракурсе категории эмотивности: лингвопоэтическая перспектива (На укр. яз.)]
(Проблеми семантики [Проблемы семантики])

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINVYSTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://philology.knu.ua/node/318>

состояния до состояния гармонического подъема. Вариативной схемой представляется «маятниковая» модель эмотивности англоязычного пасторального стиха, в которой переход от нейтрального / негативного эмоционального состояния происходит путем попеременного выдвигания (foregrounding) автором образа доминирующей эмоции (тревоги или благодати, которые маркируются соответствующими стилистическими средствами) путем балансирования между мотивами создания тревоги и утверждения благодати. Этим создается текстовое напряжение, хотя в конечном результате такая модель также предполагает формирование гармонии.

Ключевые слова: эмотивность текста, эмотивный поворот, модель эмотивности (инвариантная / вариативная), гармония.

**EMOTIVITY OF ENGLISH POETIC PASTORAL:
 A LINGUISTIC STUDY**

I. A. Redka (Kyiv, Ukraine)

i.redka@kubg.edu.ua

PhD (Philology), Associate Professor of Department of Translation,
 Institute of Humanities, Kyiv Borys Grinchenko University
 (Ministry of Education and Science of Ukraine)
 13-B M. Tymoshenko Str., Kyiv, Ukraine, 04212

Article considers emotivity manifestation in English poetic pastorals. In the study, the term “emotive turn” has been introduced to denote a dynamic character of a poetic text emotivity which is based on psychological transitions of emotions. Emotive turn has been regarded as a change of emotive tone of a poem to its opposite which testifies to conscious or preconscious emotional reorientation of the poet. It has been revealed that the specificity of emotive turn in English pastoral poems lies in distribution of stylistic means between negative and positive modes of a text whereas emotivity moves from the neutral or negative mode (the feeling of anxiety) to the positive one (the feeling of delight), which is motivated by the lyric subject's strive to achieve harmony. In English pastorals, the image of harmony appears to be a cumulative formation which involves a step-by-step incorporation of the components necessary for its uprising. This happens due to the author's use of different motives, the central ones being the motive of anxiety blocking and motive of delight fixing. The analysis of the material has resulted in singling out the invariant and variant models of emotivity manifestation in English pastorals. The invariant model (protomodel) presupposes a linear arrangement of textual motives of emotivity creation which is conditioned by the logical transition of the lyric subject from a neutral or negative emotional state to the state of harmonious elation. Variant (or “pendulous”) emotive model in English poetic pastorals is characterized by the transition from neutral / negative emotional state of the lyric subject to

(Problems of linguistic semantics)

Idiomatic phrases with ethnonymic components in Romanic languages: common features and peculiarities
 (in Ukrainian) [Anglomovna virshovana pasteral' u rakursi kategorii' emotyvnosti: lingvopoetychna perspektyva]
 © Redka I. A. [Red'ka I. A.] i.redka@kubg.edu.ua

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://philology.knu.ua/node/318>

the positive one through a number of moves which alternatively foreground two opposite emotions (anxiety and delight). This enhances the emotive tension of a poetic text; however, it does not defy the formation of harmony.

Key words: emotivity of text, emotive turn, model of emotivity (invariant / variant), harmony.

Вступ

Сьогодні, за панування ліричного вірша, який знаходиться у позажанровому вимірі, проблематика англомовного жанрового поетичного тексту продовжує представляти інтерес для вітчизняних і зарубіжних філологів (Я. С. Грищенко, О. А. Ляшик, А. В. Шершньова, У. А. Борецкая, В. С. Сергеева, В. И. Козлов, I. Nelson, Sh. Gayk). У межах цієї розвідки у фокус уваги потрапляє один із поетичних жанрів, який отримав недостатньо уваги з боку дослідників поетичного слова – це жанр англомовної поетичної пасторалі. На основі декількох визначень узагальнено трактуємо *пастораль* (від лат. *pastoralis* – пастушачий), яку ще називають *буколічною поезією* (від гр. *bukolikos* – пастушачий) із жанровими різновидами *еклогою* та *ідилією*, як віршований текст, що в руслі стилізованої простоти змальовує чесноти життя людей (пастухів і пастушок) на лоні природи як в умовах золотого віку, так і в контексті буденної невишуканості [6, с. 539; 9, с. 197; 1, с. 330; 11, с. 122]. На цей момент наявні роботи, присвячені дослідженню англомовної пасторалі, в яких встановлено еволюцію англомовної пасторальної поезії часового відтинку XVI–XVII століть [2]; особливості відродження пасторальних мотивів у поетичній традиції англомовного модерну [8]. На цьому тлі одним із не розглянутих аспектів англомовної поетичної пасторалі з-поміж інших постає її емотивність. **Актуальність** дослідження поетичної пасторалі, з одного боку, визначається незгасним інтересом поетів до цього жанру, який упродовж віків протиставляв життя людини на природі життю в місті, а з іншого – націленістю лінгвістичних шкіл на пошук ефективних методів інтерпретації емотивності поетичних текстів.

Метою статті є виявлення особливостей реалізації категорії емотивності в тексті англомовної поетичної пасторалі. **Об'єктом дослідження** постає емотивність поетичного тексту, а **предметом** – варіювання емотивності в текстах жанру поетичної пасторалі. Дослідження проводиться на **матеріалі** англомовних поетичних пасторалей, написаних впродовж XVIII–XIX століть. Вказані об'єкт і предмет дослідження, а також мета зумовлюють обрання напряму дослідження, яким у цьому випадку постає семантика поетичного тексту, що передбачає поєднання **наступних методів дослідження**: методу семантичного аналізу (дозволяє виявити текстові мотиви зміни емотивності поетичного тексту, які викристалізуються в семантиці стилістичних засобів), комплексної методики

© Редька І. А. [Редька И. А.] i.redka@kubg.edu.ua

Англомовна віршована пастораль у ракурсі категорії емотивності: лінгвопоетична перспектива (Українською)
[Англоязычный пасторальный стих в ракурсе категории эмотивности: лингвопоэтическая перспектива (На укр. яз.)]
(Проблеми семантики [Проблемы семантики])

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
 [PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINVYSTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://philology.knu.ua/node/318>

інтерпретації тексту, а також елементів методики концептуального моделювання, яка обходить поняття “концепт” у його традиційному тлумаченні, однак використовується для окреслення когнітивних моделей, із особливим акцентом на їх складових – емотивних поворотах.

Основний зміст

Під *емотивністю* розуміємо текстову категорію, що формується під впливом емотивної функції мови, яка передбачає здатність мовних одиниць передавати почуття автора художнього твору реципієнтові [10, с. 9; 4, с. 21]. Наразі емотивність тексту вивчається шляхом залучення міждисциплінарних методів, що продиктовано необхідністю з'ясування комплексної природи емоції: від окреслення її психофізіології та особливостей осмислення автором і до маркування текстовими засобами (В. И. Шаховский, О. П. Воробйова, С. В. Гладь, R. Tsur).

Центрованість жанровизначених текстів на відповідних емоціях ліричного суб'єкта, як то балади – на переживанні трагедійності, елегії – на сумові, пов'язаному із втратою об'єкта любові, а ідилії – на переживанні внутрішньої благодаті [7, с. 118], які перебувають впродовж розгортання текстосвіту в динаміці, досягаючи зворотної точки, надає змогу вбачати в кожному ліричному жанрі наявність емотивного повороту.

Емотивний поворот визначаємо як текстову стратегію зміни автором афективного компоненту в комплексній афективно-когнітивній структурі поетичного тексту, маркованій лінгвопоетичними засобами, шляхом застосування відповідних текстових мотивів, що відбиває (свідому чи досвідому) емоційну переорієнтацію автора вірша. Відразу зазначимо, що під “афективно-когнітивною структурою” слідом за Керролом Ізардом розуміємо ментальне утворення, що містить інформацію про виникнення емоції як відгуку психіки індивіда на певний ментальний образ (символ, поняття, думку тощо) [3, с. 28].

Специфіка *емотивного повороту пасторалі* полягає в його *кумулятивних* (термін “кумулятивний образ” належить В. А. Кухаренко [5, с. 18]) характеристиках, які фіксують перехід ліричного суб'єкта від одного емоційного стану до іншого через низку текстових мотивів, які вибудовують комплексне поняття гармонії у межах поетичного тексту. Розглянемо мотиви зміни емотивності в класичній англійській пасторалі, аби в подальшому простежити варіативність протомоделі емотивного повороту в пасторальних текстах.

Протомодель зміни емотивності пасторалі носить дещо лінійний характер, надиктований психологією переходу ліричного суб'єкта від стану тривоги через ряд інших станів до стану душевної благодаті, яку зумовлює відчуття абсолютної

(Problems of linguistic semantics)

Idiomatic phrases with ethnonymic components in Romanic languages: common features and peculiarities
 (in Ukrainian) [Anglomovna virshovana pasteral' u rakursi kategorii' emotyvnosti: lingvopoetychna perspektyva]

© Redka I. A. [Red'ka I. A.] i.redka@kubg.edu.ua

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://philology.knu.ua/node/318>

гармонії із довкіллям. Тож протомодель англомовної пасторалі містить наступну послідовність мотивів, що виявляються при аналізі низки текстів цього поетичного жанру: 1) мотив блокування тривоги; 2) мотив встановлення зв'язку із вищими силами; 3) мотив ідентифікування об'єкта прихильності із природою шляхом (I) проектування позитивних емоцій, пов'язаних із ним / нею, на явища природи; (II) проектування негативних емоцій, пов'язаних із ним / нею, на явища природи; 3) мотив віддзеркалення почуттів ліричного суб'єкта об'єктом прихильності. Це все формує комплексне поняття душевної гармонії, яке полягає у єднанні ліричного суб'єкта із божественними силами, природою та об'єктом кохання. У пасторалі перехід від одного емоційного стану ліричного суб'єкта до іншого відбувається плавко, перетікаючи, про що свідчить семантика стилістичних засобів: “[...] *before he heard / The tidings of his melancholy loss*” (“Michael: A Pastoral Poem”, W. Wordsworth [14]). У наведених вище рядках метафора водної стихії передає поступовий перехід ліричного суб'єкта (батька) від стану благодаті до стану меланхолійної тривоги, що був спричинений його розлукою із сином.

Отримані результати

Проаналізуємо протомодель зміни емотивності в межах поетичної пасторалі “Love and Friendship” [13], створеної британською поетесою Елізабет Сінгер Роув (1674–1737). Також спробуємо простежити мотиви змін емоційних станів ліричних суб'єктів (двох ліричних героїнь) та з'ясувати особливості їх плавких переходів на основі поетичного мовлення. Зазначені вище переходи (часові та емоційні) в аналізованій пасторалі є елементами модифікації жанрової норми, яка сповідує принцип часопросторової умовності в межах “пасторального космосу” [2]. Втім це пояснюється тим, що англомовна поетична традиція завжди відзначалася експериментальністю в царині поетичної творчості [2, с. 8]. Різного роду переходи (як, наприклад, зміна дня і ночі, емоційних станів на їм протилежні) є абсолютно необхідними для створення гармонії як жанровизначної ознаки англомовної пасторалі, що є не заданим поняттям у текстосвіті, а таким, якого необхідно досягти.

В аналізованій пасторалі (а, точніше, її різновиді – еклозі) представлений діалог двох пастушок про дружбу та кохання, яких вони прагнуть. Розмова відбувається на фоні зміни дня і ночі, що створює інтимну, сповнену довір'я атмосферу, й фіксується в тексті плавкими переходами завдяки використанню авторкою дієслів із семантикою помірною руху в поєднанні з дієприкметниками теперішнього часу: *While from the skies the ruddy sun descends, / And rising night the*

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
 [PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://philology.knu.ua/node/318>

evening shade extends; / While pearly dews o'erspread the fruitful field, / And closing flowers reviving odours yield.

Емотивність аналізованого вірша розгортається у напрямі досягнення ліричними героїнями гармонії і розпочинається **мотивом блокування тривоги**, суть якого полягає в призупиненні наявних душевних тривог ліричних героїнь. Реалізується цей мотив шляхом використання автором заперечної конструкції: *Let us, beneath these spreading trees, recite / What from our hearts our muses may indite: / Nor need we in this close retirement fear / Lest any swain our amorous secrets hear.* Реалізація мотиву блокування тривоги є першим кроком до встановлення ліричними героїнями душевної рівноваги та в кінцевому результаті досягнення ними гармонії в житті.

Подальша поява в тексті **мотиву звернення до вищих сил** покликана привернути увагу богинь до проблеми єднання особистостей і, оскільки вірш являє собою переплетіння інтересів двох ліричних героїнь, то у першому випадку (а) такою проблемою постає проблема встановлення дружби, а в іншому (б) – зародження кохання. При цьому образи близьких людей описуються ліричними героїнями у термінах явищ природи – природних стихій та процесів, тобто мають місце пасторальні метафори, в яких позначальним виступають світло-теплові, а також флористичні образи: а) *My thoughts the nobler warmth of friendship prove, / And, while its pure and secret fire I sing, / Chaste goddess of the Groves, thy succor bring;* б) *Alexis as the opening blossoms fair, / Lovely as light, and soft as yielding air; nor to the echoing groves and whispering spring / In sweeter strains does artful Conon sing;* а) *Beauteous Aminta is as early light / Breaking the melancholy shades of night.* Наведені образи носять так звані “відкривні” або “проривні” характеристики, які позначають зміну стану душевної знемоги ліричної героїні осяйним емоційним піднесенням.

Єднання ліричних героїнь із подругою чи коханим відповідно відзначаються наступним мотивом досягнення гармонії – **мотивом витіснення душевних хвилювань**, маркованого метафорою *when she is near all anxious trouble flies*, що в подальшому підкріплюється **мотивом переповнення позитивними емоціями**, який також знаходить вияв у ланцюзі епітетів: *young Love, and blooming Joy, and gay Desires, / In every Breast the beauteous nymph inspires.*

Емотивна напруга в тексті аналізованої поетичної пасторалі створюється шляхом уведення автором антиномічних образів, таких як *присутність :: відсутність* об'єктів дружби або кохання. Отже, присутність подруги / коханого маркується осяйними, “проривними” образами, а їх відсутність натомість

(Problems of linguistic semantics)

Idiomatic phrases with ethnonymic components in Romanic languages: common features and peculiarities
 (in Ukrainian) [Anglomovna virshovana pasteral' u rakursi kategorii' emotyvnosti: lingvopoetychna perspektyva]

© Redka I. A. [Red'ka I. A.] i.redka@kubg.edu.ua

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
 [ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
 [Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://philology.knu.ua/node/318>

асоціюється із пійтьмою: *and on the plain when she no more appears / The plain a dark and gloomy prospect wears*. В цьому й у попередніх аналізованих рядках має місце наскрізний текстовий принцип екстеріоризації емоції, суть якого полягає у проектуванні емоцій ліричного суб'єкта на зовнішнє середовище, тобто природу: а) *in vain the streams roll on; the eastern breeze / And to the silent night their notes prolong / Nor groves, nor crystal streams, nor verdant field, / Does wonted pleasure in her absence yield*; б) *And in his absence all the pensive day / In some obscure retreat I lonely stray; / All day, to the repeating caves, complain / In mournful accents and a dying strain: Dear lovely youth I cry to all around / Dear lovely youth the flattering vales resound*. Отже, пастораль відзначається мотивами відзеркалення природою внутрішнього світу людини і, навпаки, відзеркаленням душею людини природних явищ, чим досягається гармонійне єднання людини із природним довкіллям.

Останнім мотивом на шляху до досягнення гармонії ліричного героя є **мотив відзеркалення почуттів ліричного суб'єкта об'єктом дружби / кохання** (через посередництво природи), що знаходить вияв у наступних метафорах: а) *On flowery banks, by every murmuring stream, / Aminta is my Muse's softest theme [...] Aminta's name my noblest verse shall shine*; б) *I'll twine fresh garlands for Alexis' brows, / And consecrate to him eternal vows; The charming youth shall my Apollo prove; / He shall adorn my songs, and tune my voice to love*.

Тож емотивний поворот аналізованої пасторалі відбувається плавко (за винятком одноразового випадку використання авторкою антиномічних образів) у напрямі досягнення ліричними героїнями душевної гармонії, яка передбачає єднання людини з об'єктом дружби або кохання через єднання з природою.

Розглянута вище модель може структурно видозмінюватися під впливом культурософських особливостей доби. Прикладом слугує так звана “маятникова” модель формування емотивності. Вона передбачає коливання образу емоції від полюсу тривоги до полюсу благодаті, створюючи кумулятивний образ гармонії.

Із плином часу мотив звернення ліричного героя до вищих сил (Муз) за досягненням бажаного душевного стану / настрою зникає і натомість впроваджується мотив звернення до “об'єкта любові”. При цьому емотивна напруга встановлюється в тексті у спосіб балансування між емоціями тривоги та спокою за його / її життя й безпеку, що вибудовує зазначена вище маятникова модель емотивності у вірші. Розглянемо варіативну (“маятникову”) модель зміни емотивності на прикладі вірша “Pet-Lamb” [15] В. Вордсворта (1770–1850). Вірш цікавий тим, що у ньому оповідач передає емоційні переживання ліричної героїні – молодій пастушки, які він зрештою починає сприймати як свої. Емотивність цієї пасторалі також полягає в прагненні ліричного суб'єкта до досягнення гармонії із

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
 [PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://philology.knu.ua/node/318>

природою. Іншими словами, має місце покроковий перехід від стану тривоги, породженим сприйняттям ліричною героїнею загроз довкілля по відношенню до ягняти (об'єкту любові), до встановлення внутрішнього спокою і гармонії.

Мотив блокування тривоги набуває активізації впродовж усього вірша і з'являється в тексті як перехідний етап взаємодії двох інших мотивів – мотиву формування тривоги та мотиву утвердження благодаті. Він оприявлюється в аналізованому тексті через низку мовленнєвих актів – квестивів, що створюють атмосферу хвилювання, та асертивів, які утверджують відповідні блага й формують кумулятивний образ бажаної ліричною героїнею гармонії. Таким чином, поперемінно активуються стратегії формування тривоги та утвердження благодаті, а за принципом конвергенції, стилістичні засоби створюють багатогранний образ гармонії, яка охоплює такі поняття як спокій за безпеку об'єкту любові, єднання з природою та об'єктом любові.

Аналізована пастораль вибудовує текстову напругу шляхом коливань (що забезпечуються постановкою питань та відповідями на них) між протилежними образами емоцій: хвилювання і відчуття благодаті, але тривога блокується позитивним мисленням ліричної героїні.

Мотив формування тривоги розвивається в аналізованому поетичному тексті по наростаючій шкалі із кульмінацією, яка маркується комбінацією антиномічних епітетів і художнього порівняння: [7] *I've heard of fearful winds and darkness that come there; The little brooks that seem all pastime and all play*, [8] *When they are angry, roar like lions for their prey*. Образ ричання лева, використаний для опису звуку води стрімкого гірського ручая, є не типовим для пасторального світу, а крім того, він ще являє собою найстрашнішу загрозу для припнутого ягняти, тому його присутність створює точку найвищої напруги в аналізованому тексті.

Мотив утвердження благодаті реалізується у вірші шляхом використання автором конструкцій із позитивно забарвлених прикметників у найвищому ступені порівняння та лексичних одиниць із позитивною конотацією, наприклад: *The plot of grass is soft, and green as grass can be; these flowers they have no peers*.

Мотив блокування тривоги впроваджується в тексті як проміжний етап між реалізацією мотивів заперечення негод та ствердження благ. При цьому емоційне переживання гармонії ліричним суб'єктом виникає лише наприкінці вірша, де нагромаджуються усі необхідні блага (спокій за здоров'я та зовнішню безпеку об'єкта любові). Повне єднання людини із природою та об'єктом любові підтверджується рядком, що містить комісив: *Sleep – and at break of day I will come to thee again!* Це можна простежити на поданому нижче рисунку:

(Problems of linguistic semantics)

Idiomatic phrases with ethnonymic components in Romanic languages: common features and peculiarities
 (in Ukrainian) [Anglomovna virshovana pasteral' u rakursi kategorii' emotyvnosti: lingvopoetychna perspektyva]

© Redka I. A. [Red'ka I. A.] i.redka@kubg.edu.ua

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://philology.knu.ua/node/318>

	мотив формування тривоги	мотив утвердження благодаті
блокування тривоги → утвердження благодаті	[1] <i>What ails thee, young One?</i> <i>What? Why pull so at thy cord?</i> [2] <i>Is it not well with thee?</i>	<i>The plot of grass is soft, and green as grass can be.</i>
блокування тривоги → утвердження благодаті	[3] <i>What is wanting to thy heart?</i> [4] <i>Thy limbs are they not strong?</i>	<i>The grass is tender grass; these flowers they have no peers; and that green corn all day is rustling in thy ears!</i>
утвердження благодаті		<i>For rain and mountain storms! The like thou need'st not fear, The rain and storms are things that scarcely can come here</i>
забуття минулих негод → утвердження благодаті	<i>Rest, little young One, rest; thou hast forgot the day</i> [5] <i>When my father found thee first in places far away;</i> <i>Many flocks were on the hills, but</i> [6] <i>thou wert owned by none,</i> <i>And thy mother from thy side for evermore was gone.</i>	<i>He took thee in his arms, and in pity brought thee home:</i> <i>A blessed day for thee! then whither wouldst thou roam?</i> <i>A faithful nurse thou hast; the dam that did thee wean</i> <i>Upon the mountain-tops no kinder could have been.</i>
утвердження благодаті		<i>Thou know'st that twice a day I have brought thee in this can</i> <i>Fresh water from the brook, as clear as ever ran;</i> <i>And twice in the day, when the ground is wet with dew,</i> <i>I bring thee draughts of milk, warm milk it is and new.</i>
утвердження благодаті тривожний поворот	[7] <i>I've heard of fearful winds and darkness that come there;</i> <i>The little brooks that seem all pastime and all play,</i> [8] <i>When they are angry, roar like lions for their prey.</i>	<i>Alas, the mountain-tops that look so green and fair!</i>
блокування тривоги → утвердження благодаті	[9] <i>Why bleat so after me? Why pull so at thy chain?</i>	<i>Here thou need'st not dread the raven in the sky;</i> <i>Night and day thou art safe,--our cottage is hard by.</i> <i>Sleep – and at break of day I will come to thee again!"</i>

Рис. Варіативна (маятникова) модель зміни емотивності на прикладі вірша "Pet-Lamb" В. Вордсворта

© Редька І. А. [Редька І. А.] i.redka@kubg.edu.ua

Англомовна віршована пастораль у ракурсі категорії емотивності: лінгвопоетична перспектива (Українською)
[Англоязычный пасторальный стих в ракурсе категории эмотивности: лингвопоэтическая перспектива (На укр. яз.)]
(Проблеми семантики [Проблемы семантики])

Таким чином, гармонія у поетичній пасторалі постає як багатоскладове поняття, відсутність деяких елементів якого скасовують це поняття. Відсутність негативно забарвлених понять і присутність низки понять із позитивною конотацією забезпечують формування гармонійної єдності людини з природою як ключової ознаки поетичної пасторалі. Тож наявність поворотів у бік тривоги та благодаті вибудовують багатогранний образ гармонії в аналізованому вірші.

Висновки

Реалізація категорії емотивності у жанрі англомовної поетичної пасторалі відбувається через впровадження низки мотивів переходу від одного емоційного стану до іншого на шляху до досягнення ліричним суб'єктом гармонії. Спосіб розміщення мотивів відрізняє протомодель (інваріант) зміни емотивності від її варіантів. Так, протомодель зміни емотивності є надиктованою психологією зміни емоційних станів. Вона передбачає текстове розгортання емотивності у напрямі від мотиву блокування тривоги до досягнення благодаті, що створює кумулятивний образ гармонії. Варіативна модель зміни емотивності англомовної поетичної пасторалі може передбачати багаторазові текстові коливання між мотивом формування тривоги й мотивом утвердження благодаті, чим створюється відповідна текстова напруга із одного боку й конструюється кумулятивний образ гармонії – з іншого. Одним із пояснень такого коливання емотивності у віршованому тексті В.Вордсворта може слугувати сформоване ним завдання поезії [12], згідно з яким вона повинна хвилювати, шляхом неочікуваного поєднання різнорідних понять.

Перспективи подальших наукових розвідок

У перспективі дослідження залишається з'ясування особливостей реалізації категорії емотивності англомовної поетичної пасторалі в діячності, тобто від часів утвердження її поетичної жанрової норми й до епохи панування поетичних контекстів модерну й постмодерну.

Література

1. Галич О. Теорія літератури: підручник / О. Галич, В. Назарець, Є. Васильєв. – К.: Либідь, 2001. – 488 с.

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
 [Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://philology.knu.ua/node/318>

2. Ганин В.Н. Поэтика пасторали. Эволюция английской пасторальной поэзии XVI–XVII веков: автореф. дис. на соискание науч. степени д. филол. наук: спец. 10.01.05 «Литература народов Европы, Америки и Австралии» / В.Н. Ганин. – Москва, 1997. – 30 с.
3. Изард К.Э. Психология эмоций / К.Э. Изард; [пер. с англ. В. Мисник, А. Татлыбаева]. – СПб.: Питер, 2006. – 464 с.
4. Кочерган М.П. Вступ до мовознавства: підручник [для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів] / Михайло Петрович Кочерган. – К.: Видавничий центр «Академія», 2001. – 368 с.
5. Кухаренко В.А. Кумулятивный образ в системе художественного текста / В.А. Кухаренко // Слово й текст у просторі культури: тези доповідей Міжнародної конференції, присвяченої 80-річчю з дня народження проф. О.Н. Мороховського / КНЛУ, Київ, 26-27 листопада 2010 р. – К.: Ленвіт, 2010. – С. 18–19.
6. Літературознавчий словник-довідник / [упор.: Р.Т. Гром'як, Ю.І. Ковалів, В.І. Теремко]. – К.: Академія, 1997. – 752 с.
7. Магомедова Д.М. Филологический анализ лирического стихотворения: Учеб. пособие [для студ. филол. фак. высш. учеб. заведений]. – Дина Махмудовна Магомедова. – М.: Академия, 2004. – 192 с.
8. Минахин Д.В. Освоение пасторальной традиции в англоязычной поэзии У.Х. Оденем / Д.В. Минахин. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статті: <http://cyberleninka.ru/article/n/osvoenie-pastoralnoy-traditsii-v-angloyazychnoy-poezii-u-h-odenom>.
9. Поэтический словарь / [Квятковский А.П.]. – М.: Советская энциклопедия, 1966. – 367 с.
10. Стилистика английского языка: [учебник] / [Мороховский А.Н., Воробьева О.П., Лихошерст Н.И., Тимошенко З.В.]. – К.: Выща школа, 1991. – 272 с.
11. Сучасний словник іншомовних слів / [упор.: О.І. Скопненко, Т.В. Цимбалюк]. – К.: «Довіра», 2006. – 789с.
12. Шахназарян Н.М. Уильям Вордсворт // История западноевропейской литературы XIX века. Англия: Учеб. пособие [для студентов-филологов] / Н.М. Шахназарян. – СПб., 2004. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статті: <http://mybiblioteka.su/tom2/7-74396.html>.

Джерельна база

13. Singer Rowe E. Love and Friendship. A Pastoral / E. Singer Rowe. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до вірша: <http://www.poemhunter.com/poem/love-and-friendship-a-pastoral/comments/>.
14. Wordsworth W. Michael: A Pastoral Poem / W. Wordsworth. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до вірша: <http://www.poemhunter.com/poem/michael-a-pastoral-poem>.
15. Wordsworth W. Pet-Lamb / W. Wordsworth. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до вірша: <http://www.bartleby.com/145/ww164.html>.

© Редька І. А. [Редька І. А.] i.redka@kubg.edu.ua

Англомова віршована пастораль у ракурсі категорії емотивності: лінгвопоетична перспектива (Українською)
 [Англоязычный пасторальный стих в ракурсе категории эмотивности: лингвопоэтическая перспектива (На укр. яз.)]
 (Проблеми семантики [Проблемы семантики])

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINVYSTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://philology.knu.ua/node/318>

References

1. Halych O. Nazarets V. Vasyliiev Ye. *Teoriya literatury* [Theory of literature]. Kyiv, "Lybid'", 2001. 488 p. (In Ukrainian).
2. Ganin V. N. *Poetika pastorali. Evoliutsiya angliyskoy pastoralnoy poesii XVI–XVII vekov*. Dokt. Diss. [Poetics of Pastoral. Evolution of English pastoral poetry of XVI–XVII centuries. Doct. Diss.]. Moscow, 1997. 30 p. (In Russian).
3. Izard C.E. *The psychology of emotions*. New York, Plenum Press 1991. (Russ. ed.: Izard K.E. Psihologiya Emotsiy. St. Petersburg, 2006. 464 p.). (In Russian).
4. Kochergan M.P. *Vstup do movoznavstva* [Basics of linguistics]. Kyiv, "Academia", 2001. 365 p. (In Ukrainian).
5. Kukharenko V.A. *Kumuliativniy obraz v sisteme hudozhestvennogo teksta* [Cumulative image within literary text system]. Tezy dopovidey Mizhnarodnoyi konferentsii prysviachenoyi 80-richchyu z dnia narodzhennya O. N. Morokhovskogo [Abstracts of International conference commemorating the 80th anniversary of O. N. Morokhovsky]. Kyiv, 2010. pp. 18–19. (In Ukrainian).
6. Grom'yak R. T. Kovaliv Yu. I. Teremko V. I. *Literaturoznachnyi slovnyk-dovidnyk* [Dictionary of Literary Terms]. Kyiv, "Academia", 1997. 752 p. (In Ukrainian).
7. Magomedova D. M. *Filologicheskii analiz liricheskogo stihotvoreniya* [Philological analysis of lyric poem]. Moscow, "Academia", 2004. 192 p. (In Russian).
8. Minahin D. V. *Osvoyeniye pastoral'noy traditsii v angloyazychnoy poezii U. H. Odenom* [Mastering of English poetic pastoral tradition by W.H. Oden]. Available at: <http://cyberleninka.ru/article/n/osvoenie-pastoralnoy-traditsii-v-angloyazychnoy-poezii-u-h-odenom>. (accessed 20.02.2016).
9. Kviatkovsky A.P. *Poeticheskiy slovar'* [Dictionary of poetic terms]. Moskow, Soviet Encyclopedia, 1966. 367 p. (In Russian).
10. Morohovskii A. N. Vorobieva O. P. Lihosherst N. I. Tymoshenko Z. V. *Stilistika angliyskogo yazyka* [English Stylistics]. Kyiv, Vyshcha Shkola, 1991. 272 p. (In Russian).
11. Skopnenko O. I. Tymbaliuk T. V. *Suchasnyi slovnyk inshomovnyh sliv* [Modern dictionary of foreign words]. Kyiv, "Dovira", 2006. 789 p. (In Ukrainian).
12. Shahnazarian N. M. *Uiliam Vordswort* [William Wordsworth]. *Istoriya zapadnoyevropeiskoy literatury XIX veka. Angliya* [History of West European literature of the XIX century. England]. Available at: <http://mybiblioteka.su/tom2/7-74396.html>. (accessed 20.02.2016).
13. Singer Rowe E. *Love and Friendship*. Available at: <http://www.poemhunter.com/poem/love-and-friendship-a-pastoral/comments/>. (accessed 20.02.2016).
14. Wordsworth W. *Michael: A Pastoral Poem*. Available at: <http://www.poemhunter.com/poem/michael-a-pastoral-poem>. (accessed 20.02.2016).
15. Wordsworth W. *Pet-Lamb*. Available at: <http://www.bartleby.com/145/ww164.html>. (accessed 20.02.2016).

(Problems of linguistic semantics)

Idiomatic phrases with ethnonymic components in Romanic languages: common features and peculiarities
 (in Ukrainian) [Anglomovna virshovana pastoral' u rakursi kategorii' emotyvnosti: lingvopoetychna perspektyva]

© Redka I. A. [Red'ka I. A.] i.redka@kubg.edu.ua